
Orthomanuele diergeneeskunde: de lange weg naar erkenning

Dierenartsen Dorit Aharon en Jacha Heukels willen dat hun vakgebied, **de orthomanuele diergeneeskunde**, ooit wordt erkend als reguliere behandelmethode. Dat zal alleen plaatsvinden als ze ook sceptische dierenartsen ervan kunnen overtuigen dat ze **aantoonbaar kwaliteit leveren**. Dus doen ze wetenschappelijk onderzoek, leggen ze hun werkzaamheden vast in protocollen, en staan ze ingeschreven in een register.

TEKST JOHAN KLEIN HANEVELD | FOTO COLIJN VAN NOORT

“**O**rthomanuele therapie is gebaseerd op een eenvoudig, maar geniaal idee”, vertelt Dorit Aharon, dierenarts in Noorden. “Gewervelde dieren zijn symmetrisch aangelegd. Als de symmetrie ontbreekt, bijvoorbeeld als wervels scheef staan, komen de tussenwervelschijf of omringende zenuwbanen of bloedvaten in het gedrang. Dit kan leiden tot pijn en functieverlies.” De orthomanuele therapie corrigeert indien mogelijk met de hand deze standafwijkingen van wervels en gewrichten.

Aandoeningen

Een van de aandoeningen die wordt veroorzaakt door een verstoorde symmetrie (incongruentie) is lumbosacrale stenose, een veel voorkomende en pijnlijke aandoening, onder andere bij honden. “Meestal gaat het om een verzakking van het sacrum door lage rug instabiliteit. Dit leidt tot een reeks secundaire veranderingen die uitmonden in stenose met druk op zenuwen en bloedvaten”, aldus dierenarts Jacha Heukels.

“Op röntgenfoto’s zijn dergelijke afwijkingen van de normale wervelstand niet altijd waar te nemen, omdat de afbeelding tweedimensionaal is. Maar je ziet vaak wel signalen die wijzen op instabiliteit, zoals spondylose en facetosteoartrose.” Volgens Dorit is het corrigeren van de stand weinig ingrijpend. “De behandeling heeft geen complicaties en de kosten zijn, vergeleken met die van een operatie, te overzien. Chirurgisch ingrijpen blijft in sommige ernstige gevallen noodzakelijk.”

Rugpijn komt ook veel voor bij katten. “Katten die van het ene op het andere moment agressief zijn, kunnen onder andere last hebben van pijn in de rug of nek. Er is relatief weinig over bekend. Maar ook hier zien we dat het corrigeren van afwijkende wervelstanden vaak een goed resultaat heeft.”

Ook sommige gewrichtsaandoeningen kunnen worden behandeld met orthomanuele manipulatie. “Elleboogproblemen komen veel voor bij honden, maar zijn lastig te behandelen. Er bestaat ook controverse over de juiste behandelwijze van

Links: Dorit Aharon, rechts: Jacha Heukels

elleboogdysplasie, ondermeer omdat het zo'n multifactoriële aandoening is", verklaart Jacha. "Er zijn meerdere vormen van incongruentie van de elleboog bekend. Ze zijn betrokken bij het ontstaan van elleboogdysplasie en moeten vaak chirurgisch worden behandeld. Wij zien in de praktijk een bijkomende vorm van elleboog incongruentie, waarbij er een exo- ofwel endorotatie van de radius is ten opzichte van de humerus. Deze vorm is met de methode Aharon goed te behandelen."

Dierenarts, geen therapeut

Dorit en Jacha noemen zichzelf geen therapeuten. "Een therapeut kijkt alleen naar de klacht, bijvoorbeeld een wervel die niet recht zou staan," vertelt Jacha. "Ze doen geen volledige anamnese, verrichten geen neurologisch of orthopedisch onderzoek. De patiënt wordt per

definitie behandeld volgens hun methode." In contrast daarmee benadrukken de twee dat ze ten eerste te werk gaan als dierenarts. Dorit: "We benaderen patiënten onbevangen. We nemen de anamnese af en doen neurologisch en orthopedisch onderzoek. Tijdens het klinisch onderzoek stellen we al kijkend en palperend eventuele standafwijkingen van gewrichten en wervelkolom vast. We passen orthomaneuele therapie alleen toe als dat geïndiceerd is." De dierenartsen weten bovendien wat er met hun techniek wel en niet mogelijk is. "Een hond die acuut verlamd is of een manke hond waarbij het gewricht zelf is aangedaan, verwijzen wij in overleg met de eigenaar door voor nadere diagnostiek en indien mogelijk chirurgie," verklaart Dorit. "De verwijzende dierenarts krijgt na het consult een verslag van de bevindingen en van de behandeling."

Vereniging

Vanuit de reguliere diergeneeskunde wordt soms met argusogen gekeken naar de orthomanele therapie en haar beoefenaars. Jacha en Dorit willen hun collega's laten zien dat ze niet in het 'alternatieve circuit' thuishoren. "‘Orthomanele diergeneeskunde’ is geen beschermde titel", zegt Dorit. "Iedereen kan zich orthomaneel therapeut noemen. Daarom hebben we een octrooi aangevraagd op de namen Aharon-methode en Aharon-orthomanele diergeneeskunde. Dat betekent dat we een kader hebben voor de kwaliteitsbewaking."

Om de kwaliteit van hun werk te beschrijven en te beoordelen is de Nederlandse Vereniging voor Orthomanele Diergeneeskunde (NVOMD) opgericht. Jacha: "Dierenartsen en wetenschappers uit verschillende disciplines zijn lid van de vereniging, om samen te bepalen aan welke kwaliteitseisen beoefenaars van de orthomanele diergeneeskunde moeten voldoen." De vereniging heeft een kwaliteitsregister opgesteld, en heeft een interne opleiding samengesteld tot orthomaneel dierenarts. Deze opleiding duurt twee tot drie jaar. "Als een orthomaneel dierenarts niet bij de vereniging is aangesloten en niet bij het kwaliteitsregister staat ingeschreven, betekent zijn aanduiding niets", zegt Jacha. De vereniging legt verder protocollen vast, zo heeft Jacha een protocol voor de aanpak van lage ruginstabiliteit opgesteld. Ten slotte stimuleert de vereniging de wetenschappelijke onderbouwing van de methode.

Bewijs verzamelen

De twee dierenartsen zien zelf duidelijk het effect van hun behandeling. Maar de drang naar een wetenschappelijke onderbouwing is een natuurlijke behoefte van iedere dierenarts. "Wetenschappelijk bewezen behandelingen van het hoogste niveau zijn er in de diergeneeskunde weinig", stelt Jacha. "De random gecontroleerde klinische trials zijn meestal farmacologische studies, en dan nog moeten we die met grote zorgvuldigheid interpreteren. Keihard 'evidence based' bewijs is schaars in ons vak." Om als behandeling geaccepteerd te worden, is het echter nodig je te conformeren aan wat de academische wereld wenst aan onderzoek en publicatie. Jacha: "Het idee van paradigmawisselingen in de medische wetenschap is volgens mij achterhaald. De wetenschap is een continue ontwikkeling, en discussie en controverse horen daar bij. Ook af en toe het besef dat we heel lang iets helemaal verkeerd hebben gezien of gedaan. Elleboogdysplasie (ED) is bij uitstek een onderwerp van verdeelde meningen en vernieuwde

inzichten: de pathofysiologie, de meest effectieve behandeling en wat er onder ED valt en wat niet. Interessant voor ons zijn de onderzoeken aan de Universiteit van Gent naar peesontsteking (enthesopathie) van de elleboog bij honden. In de humane orthomanele geneeskunde wordt namelijk een verband gelegd tussen enthesopathie en de vorm van elleboogincongruentie die wij vinden en behandelen."

Vanuit de praktijk en niet verbonden aan een academisch instituut, is het opzetten van wetenschappelijk onderzoek moeilijk. "We hebben een 'pressure sensitive walkway' waarmee we de druk onder de poten kunnen meten als een dier over de plaat loopt," deelt Dorit mee. "Verder hebben we wetenschappers en specialisten om ons heen verzameld met wie we samenwerken." De dierenartsen hebben eerst een retrospectief onderzoek gedaan naar teckels verdacht van thoracolumbale discus hernia. Jacha: "Van 754 dieren voldeden 261 aan de inclusiecriteria. We beschreven onze behandeling en de behaalde resultaten aan de hand van neurologische grading. In het algemeen trad er herstel op." Dit artikel wordt tegen het einde van het jaar gepubliceerd in een 'peer reviewed' veterinaire tijdschrift. De volgende stap is een prospectief onderzoek naar lage rug instabiliteit, waarbij twee behandelingen worden vergeleken. "Dit zal het eerste klinische onderzoek zijn naar de conservatieve behandeling van lumbosacrale stenose met een controlegroep, en een objectieve meetmethode, namelijk bewegingsanalyse met de 'pressure sensitive walkway' en MRI," verklaart Jacha. De verkennende studie wordt nu afgerond. "Onze meetopstelling werd getest en referentiewaarden werden opgesteld met behulp van gezonde honden, verdeeld in gewichtsklassen. Binnenkort kunnen we gaan meten bij honden met lage rug instabiliteit." Het is natuurlijk mogelijk dat het onderzoek laat zien dat de orthomanele therapie geen verschil maakt. "Als dat de uitkomst is", zegt Dorit, "dan zijn wij bereid dat te accepteren."

Discussies

Zolang het bewijs nog niet geleverd is, blijven sommige mensen natuurlijk sceptisch. Dat waarderen de orthomanele dierenartsen. "We nodigen iedereen die kritiek heeft, uit om een dag met ons mee te lopen", aldus Dorit. Ook Jacha gaat intense discussies over de behandelingsmethode niet uit de weg. "Die zijn juist goed voor ons, want ze houden ons scherp!" ●

www.nvomd.nl